

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ УКРАЇНИ

Державний методичний центр навчальних закладів
культури і мистецтв України

ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА

Програма та методичні рекомендації
для вищих навчальних закладів культури і мистецтв
I-II рівнів акредитації

Спеціальність “Народна художня творчість”
Спеціалізації: “Народне пісенне мистецтво”,
“Народне інструментальне мистецтво”

Київ – 2006

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ УКРАЇНИ

Державний методичний центр навчальних закладів
культури і мистецтв України

ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА

Програма та методичні рекомендації
для вищих навчальних закладів
культури і мистецтв I–II рівнів акредитації

Спеціальність
“Народна художня творчість”

Спеціалізації:
“Народне пісенне мистецтво”
“Народне інструментальне мистецтво”

Київ 2006

Видання здійснено на замовлення Державного методичного центру навчальних закладів культури і мистецтв України

ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА

Програма та методичні рекомендації
для вищих навчальних закладів культури і мистецтв
I–II рівнів акредитації. – Київ: “Фірма “ІНКОС”, 2006. – 24 ст.

Укладачі:	Л. І. Шапко – керівник, зав. практикою ОКЗ “Лозівське училище культури і мистецтв” А. В. Мосєєв, Ю. І. Хацдогін, Т. Ю. Кагадей – викладачі училища
Рецензенти:	В. М. Цицирев – доцент кафедри народних інструментів, заступник декана факультету музичних мистецтв Харківської державної академії культури, заслужений артист України М. В. Кушнір – зав. практикою ОКЗ “Харківське училище культури”
Відповідальний за випуск	Т. Ф. Стронько
Редактор	Л. В. Московченко

© Шапко Л. І., А. В. Мосєєв, Ю. І. Хацдогін, Т. Ю. Кагадей – 2006

© Державний методичний центр навчальних закладів культури і мистецтв, 2006

Пояснювальна записка

Педагогічна практика студентів IV курсу спеціальності “Народна художня творчість” є невід’ємною складовою частиною підготовки спеціалістів за додатковою кваліфікацією “Викладач хорових дисциплін”, “Викладач народних інструментів”, “Викладач духових інструментів” і проводиться на підставі листа Міністерства культури і мистецтв України від 27.11.2002 р. № 14–6174/17 про забезпечення фахівцями з вищою освітою районних та сільських початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів і надання кращим студентам вищевказаної кваліфікації на договірній основі. Програма розглянута і схвалена на засіданні циклової комісії профілюючих предметів (протокол № 4 від 4 березня 2005 року).

У зв’язку з цим Програма педагогічної практики розробляється вперше.

Метою практики є:

- оволодіння студентами практичними навичками у галузі майбутньої професії, становлення майбутнього педагога – викладача музичних дисциплін. Виховання у студентів любові до обраної професії, поширення досвіду роботи, формування навичок і вмінь організації роботи з підростаючим поколінням, професійного менталітету, розвиток педагогічної майстерності;
- поглиблення знань, умінь, навичок, отриманих студентами у процесі навчання з дисциплін спеціального та профілюючого циклу, насамперед “Методики викладання музичної дисципліни”, “Вікової педагогіки і психології”;
- розвиток потреби студента у самоосвіті й практичній самостійній роботі.

ЗАГАЛЬНЕ ПОЛОЖЕННЯ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ПРАКТИКИ

Договір про отримання додаткової кваліфікації “Викладач” може бути укладений зі студентами, які мають відмінні знання з профільюючих і спеціальних дисциплін, професійно володіють музичним інструментом, мають педагогічні здібності.

Кандидатури студентів обговорюються на засіданні циклової комісії. Рішення комісії розглядається і затверджується педагогічною радою, після чого студенти вивчають предмети згідно з навчальним планом:

№	Назва предмета	Курс, кількість навчальних тижнів		
		Всього	3 курс	4 курс
1.	Основи вікової педагогіки і психології	54	54	–
2.	Методика викладання фахових дисциплін	108	40	68
3.	Педагогічна практика	108	–	108
	Разом	270	94	176

Організацією та забезпеченням виконання програми займається завідуючий практикою разом з цикловими комісіями. Бажано, щоб керівником педагогічної практики від училища був викладач, який веде фахові дисципліни або методику викладання.

Види практики

Пасивна практика, під час якої студент відвідує уроки керівника бази практики, аналізує проведені заняття, веде запис педагогічно-психологічних спостережень (1 год. на тиждень за окремим розкладом).

Активна практика проводиться 1 год. на тиждень, під час якої студент самостійно проводить урок або частину уроку (по узгодженню з керівником), складає план-конспект уроку. Проводиться підсумковий аналіз роботи студента на уроці разом з керівниками від училища і бази.

Зміст практики

Практика розпочинається з настановної наради, у ході якої студенти отримують завдання практики, знайомляться зі змістом, вимогами, обов'язками, отримують інструктаж з техніки безпеки.

Студенти-практиканти повинні у триденний термін скласти перспективний індивідуальний план роботи, який затверджує керівник практики. Положення, які входять до індивідуального плану роботи:

1. Ознайомитися з базою практики.
2. Ознайомитися із планом виховної роботи закладу.
3. Ознайомитися з роботою класного керівника (у ЗОШ).
4. Познайтися з КТП ведучих викладачів та керівника від бази практики.
5. Скласти календарно-тематичний план занять, розробити їх конспекти.
6. Відвідувати заняття керівника бази практики.
7. Відвідувати уроки викладачів спеціальних музичних дисциплін з метою практичного навчання та вивчення досвіду їх навчально-виховної роботи.
8. Проводити самостійно уроки (під спостереженням керівників від училища і бази).
9. Підготувати учня для участі у академічному концерті (як викладач класу), відвідувати академічні концерти з метою поширення практичного досвіду.
10. По можливості спробувати організувати і провести нестандартні уроки (“урок-подорож”, “урок-галерея”, “урок-захист”, “урок-концерт”, “інтерв'ю”, “конкурс” тощо).
11. Провести відкритий урок.
12. Скласти психолого-педагогічну характеристику на учня чи клас.
13. Брати участь у виробничих, педагогічних нарадах.
14. Брати участь у дозвіллевих заходах бази практики.
15. Провести бесіду з колективом учнів на музичну тематику.
16. Під час тижня музики у школі, або до Дня музики провести один із заходів (концерт, свято, випустити тематичну газету, провести вікторину, музичну конкурсну програму тощо).
17. Вести щоденник практики, у якому давати звіт щодо виконання програми практики.

Бази практики

- дитячі музичні школи;
- дитячі спеціалізовані мистецькі школи;
- музичні студії;
- загальноосвітні школи;
- початкові школи.

Звітна документація

Студент у триденний термін після закінчення педагогічної практики надає завідувачому практикою:

- щоденник, до якого включені розділи:
- індивідуальний план роботи;
- календарно-тематичний план;
- психолого-педагогічна характеристика учня (класу);
- звіт про проведену роботу;
- аналізи відвіданих уроків;
- програми академічних концертів;
- характеристику на студента-практиканта, затверджену педрадою з вказівкою номера протоколу і дати засідання;
- звіт про практику;
- копію наказу про проходження практики від бази;
- поурочні плани;
- план-конспект відкритого уроку.

Примітка: студент може надати документацію (окрім наказу) у єдиному щоденнику.

У звіті студент дає самоаналіз своєї роботи: з яким класом (групою, учнем) працював; як втілював свої знання, уміння, навички на практиці; самоорганізованість; самопідготовка; стосунки у колективі; чому навчився; над чим треба ще працювати; висновки і пропозиції щодо організації практики.

Обов'язки керівника від навчального закладу

Під час проходження виробничої практики керівник:

1. Складає календарно-тематичний план методичної допомоги студентам-практикантам.
2. Перед початком контролює підготовленість баз практики. Знайомить з програмою практики.

3. Повідомляє студентам про систему звітності з практики, передбачену програмою.
4. У тісному контакті з керівником практики від бази практики забезпечує високу якість її проходження згідно з програмою.
5. Контролює забезпечення нормальних умов праці і побуту студентів, та проводить з ними обов'язкові інструктажі з охорони праці і техніки безпеки.
6. Контролює виконання студентами-практикантами правил внутрішнього трудового розпорядку.
7. З метою надання методичної допомоги відвідує всі уроки, які проводить студент-практикант, бере участь у їх обговоренні.
8. Подає заступнику директора з практичного навчання письмовий звіт про проведення практики із зауваженнями і пропозиціями щодо поліпшення практики.

Обов'язки студента-практиканта

Під час проходження виробничої практики студенти повинні:

- повністю виконати завдання, які передбачені програмою практики;
- виконувати правила внутрішнього розпорядку бази практики;
- вивчати та виконувати правила охорони праці, техніки безпеки;
- нести відповідальність за виконану роботу та її результати, показувати приклад добросовісного відношення до праці;
- своєчасно підготувати і здати звітну документацію.

Обов'язки бази практики і керівника від бази практики

Під час проходження виробничої практики керівник від бази практики:

1. Затверджує план роботи студента-практиканта, надає необхідні методичні поради.
2. Контролює вихід на роботу, веде таблиць відвідування практики студентом.
3. Свої побажання та зауваження один раз на тиждень записує у щоденник студента-практиканта.
4. Надає виробничу характеристику студенту.
5. Проводить обговорення проведених уроків.
6. Робить зауваження у щоденнику.

Професійні вимоги до студента-практиканта

Під час проходження педагогічної практики на індивідуальних уроках студент-практикант повинен:

- виявити професійні знання свого предмету, методів і методики викладання;
- оволодіти методикою проведення індивідуального уроку;
- виявити знання педагогіки і психології;
- навчитись ставити мету уроку;
- планувати хід уроку;
- навчатись вірно оформлювати поурочну документацію;
- вміти використовувати під час уроку різні методи викладання та пояснення матеріалу, у тому числі проілюструвати у власному виконанні той чи інший спосіб гри, прийом, штрих, характер звучання твору;
- вміти працювати з навчально-методичною літературою;
- знати методи контролю знань учнів, методику роботи викладача;
- навчитись підбирати твори для навчального репертуару в залежності від рівня підготовки учнів;
- продемонструвати вміння працювати над художнім образом музичного твору;
- дотримуватись послідовності у процесі навчання;
- спостерігати за учнями з метою вивчення їх характеру та налагодження з ними психологічного контакту і комфортної психологічної атмосфери під час уроку;
- навчитись вірно встановлювати обсяг завдань для опрацювання учнем вдома;
- володіти музичними інструментами (фортепіано тощо);
- підтримувати системність у викладанні уроків;
- дотримуватись педагогічної етики та естетики стосовно зовнішнього вигляду, культури мови, культури спілкування, саморегуляції.

Також для “Викладача хорових дисциплін” необхідно:

- вміти інтонаційно показати партії;
- вміти працювати окремо з кожною хоровою партією;
- вміти працювати над вокальним звуком, народною чи академічною манерою співу;
- вміти працювати над чистотою інтонації;

- вміти працювати над динамічним та ритмічним ансамблем;
- вміти показати фразування;
- вміти працювати над характером музичного твору;
- вміти розспівувати колектив;
- правильно оформляти поурочну документацію.

Для “Викладача музичних інструментів”:

- показати володіння методикою опрацювання технічного матеріалу (гам, етюдів, вправ);
- якщо учень виконує музичний твір у супроводі концертмейстера, студент-практикант повинен вміти допомогти налагодити добрий психологічний контакт між учнем та концертмейстером;
- вміти досягти під час виконання музичного твору якісного ансамблю між учнем-солістом та концертмейстером.

Оцінка педагогічної практики

Училище проводить нараду з питання підведення підсумків практики, на яку запрошуються керівники від бази і училища, голови циклових комісій, ведучі викладачі. Студенти звітують про роботу. Запитуються характеристики, обговорюються питання подальшого удосконалення практичного навчання. За узагальненням перевірки документації та звіту колегіально виставляється оцінка.

Оцінка “**відмінно**” ставиться, якщо:

- студент сумлінно ставився до обов’язків студента-практиканта;
- повністю виконав завдання практики;
- провів відкритий урок на високому організаційному та навчально-методичному рівні;
- виявив відмінні знання із спеціальних дисциплін та відмінне володіння спеціальним музичним інструментом;
- добре володіє основами педагогіки та психології;
- учень студента-практиканта на академічному концерті виконав програму на “відмінно”;
- практикант брав активну участь у дозвілсвих заходах практики як виконавець або керівник художнього колективу;
- звітна документація здана своєчасно та у повному обсязі;
- має позитивну професійну характеристику;

Оцінка **“добре”** ставиться, якщо:

- студент повністю виконав завдання практики;
- провів відкритий урок на достатньо організаційному рівні, але під час уроку припускався незначних методичних помилок у виконанні матеріалу;
- мав деякі проблеми у налагодженні психологічного контакту з учнем;
- виявив добрі знання із спеціальних дисциплін;
- учень студента-практиканта на академконцерті виконав програму з оцінкою **“4”**;
- звітна документація здана своєчасно, у повному обсязі, але неякісно оформлена.

Оцінка **“задовільно”** ставиться, якщо:

- студент нерегулярно відвідував уроки;
- не зміг провести відкритий урок без допомоги безпосереднього викладача учня;
- студент-практикант був погано підготовлений методично до проведення як поточних уроків, так і відкритого уроку;
- не зміг налагодити психологічний контакт з учнем;
- учень студента-практиканта виконав програму академконцерту на задовільному рівні;
- студент-практикант показав задовільне володіння основами педагогіки та психології;
- звітна документація здана невчасно, не у повному обсязі, неохайно оформлена.

Оцінка **“незадовільно”** ставиться, якщо:

- студент не проводив відкритий урок або не відвідував поточні уроки;
- не зміг налагодити психологічний контакт з учнем;
- не показав володіння методикою викладання спеціальних дисциплін та основами педагогіки і психології;
- не виконав частково або повністю завдання практики;
- звітна документація не здана або здана несвоєчасно; не повністю та в неохайному вигляді.

Якщо студент отримує задовільну або незадовільну оцінку, то кваліфікація **“Викладач”** не надається.

Методичні рекомендації

Як скласти план уроку

1. Глибоко осмисліть мету, зміст, структуру і хід уроку.
2. Проаналізуйте підготовку учнів, ступені отримання нового матеріалу, емоційного настрою тощо.
3. Після того, як урок сплановано, необхідно засвоїти план уроку.
4. Вчитайтесь у розділ програми, який необхідно вивчити на даному уроці, а в деяких випадках – і в пояснюючу записку до програми.
5. Вивчіть матеріали цього розділу, питання, теми.
6. Визначіть тему уроку, дайте відповіді на питання, чого б ви хотіли досягти у його результаті.
7. Уявіть колектив даної групи, подумки намалюйте конкретних учнів, використовуючи мистецтво педагогічного перевтілення, постарайтеся намітити їх шлях до поставленої мети.
8. Виберіть із свого арсеналу методичних прийомів найбільш оптимальні для даного матеріалу і для даних учнів.
9. Співставте вибрані прийоми із своїми можливостями, змодельуйте свої дії на даному уроці.
10. Придумайте структуру уроку і зафіксуйте все знайдене у плані-конспекті.
11. Підготуйте наочні та навчальні посібники, не забудьте підготувати і перевірити готовність ТЗН.
12. Повторіть про себе або вголос вузлові елементи плану.
13. Запитайте себе: **“Чи готовий я до уроку?”**

Ці рекомендації педагогічно виправдані, тому що з них складається процес народження уроку.

(“Основи педагогічної майстерності” під редакцією І. А. Зязюна, Москва: Просвещение. ст. 218–219).

ЗРАЗКИ ПЛАНУ-КОНСПЕКТУ УРОКУ

Зразок 1

Тема уроку.

Тип уроку. *Урок засвоєння нових знань* (застосовується у випадку, коли новий матеріал дуже важливий за значенням, великий і складний за об'ємом)

Мета уроку:

Навчальна мета включає озброєння учнів знаннями, вміннями і навичками у відповідності до вимог програми.

Виховна мета включає формування в учнів основних світоглядних ідей – наприклад: матеріальність світу; забезпечує ознайомлення їх з громадсько-політичними подіями, сприяє вихованню патріотизму, інтернаціоналізму, колективізму, гуманізму, ставить питання економічного і екологічного виховання та інших моральних якостей людини.

Пізнавальна (розвиваюча) мета передбачає розвиток в учнів умінь виділяти головне, суттєве у матеріалі, що вивчається: складати схеми-конспекти, плани вивченого, формувати вміння порівнювати і узагальнювати факти і поняття.

Наочність, роздатковий матеріал, тзн.

Література.

ПЛАН І ХІД УРОКУ

I. Організаційний момент (до 2 хв.)

II. Актуалізація опорних знань учнів (до 10 хв.)

Мета: пригадати попередній матеріал, щоб засвоєння нового матеріалу було більш свідомим.

Викладач планує і записує питання, які необхідно з'ясувати. Форми актуалізації знань – індивідуальне, фронтальне, ущільнене опитування учнів.

III. Повідомлення учням теми, мети (навчальної) уроку

Дається план уроку, що складається з 3–4 основних питань. Задається домашнє завдання із вказанням параграфу, сторінки, автора підручника. Може бути поставлене проблемне питання, завдання.

IV. Вивчення нового матеріалу

Мотивація навчальної діяльності (Ця тема потрібна у практичній діяльності для вивчення наступного курсу чи іншого предмету, щоб викликати інтерес в учнів).

I етап – первинне сприйняття матеріалу.

Викладач викладає матеріал найсуттєвіший, найскладніший, який сформує опорні знання учнів.

Виклад такий, щоб учні зробили записи (опорні конспекти).

Може бути робота з підручником, довідковою літературою. Береться матеріал, не викладений викладачем, ставиться 1–2 питання, і учні читають, записують в зошити. Далі йде відтворення цього матеріалу.

Можуть бути використані ТЗН (до 5 хв.)

II етап – етап осмислення (перевірка якості засвоєння матеріалу) (до 15 хв.)

Даються учням питання: Чому? З якою метою? Порівняйте, докажіть, проведіть узагальнення і т. п. Може продовжуватись робота з підручником, але із завданням: відібрати, порівняти, скласти таблицю.

V. Підведення підсумків уроку і виставлення оцінок учням.

Чи досягнуто мети уроку?

Дати відповідь на проблемні питання.

Підведення підсумків роботи учнів, виставлення і коментування оцінок.

Зразок 2

Тема уроку.

Тип уроку. *Комбінований урок* (застосовується у випадку, коли попередній урок дуже важливий і його матеріал необхідно запам'ятати)

Мета уроку. (Як записано у попередньому типі уроку).

Література.

ПЛАН І ХІД УРОКУ

I. Організаційний момент (до 2 хв.)

II. Перевірка знань учнів (до 30 хв.)

Проводяться різні форми опитування учнів: індивідуальне, фронтальне (усне чи письмове), ущільнене, програмоване. Необхідно так організувати опитування, щоб брали участь усі учні групи. Ставляться питання: “Докажіть...”, “Виявіть...” Може бути проведена ділова гра.

III. Повідомлення учням теми, мети (навчальної) уроку (до 10 хв.)

IV. V. Етапи уроку як і у попередньому типі уроку.

Використана література:

1. *Кондратиюк О. П., Дьомін А. І.* Методи і форми організації навчання, Бібліотека викладача. – Вища школа, 1975.
2. *Оніщук.* Типи і структура уроку в школі.

Зразок 3

Тема уроку.

Тип уроку. Урок застосування знань, навичок і вмінь (практичний урок)

Мета уроку

Наочність. (Роздатковий матеріал, тзн)

Література.

ПЛАН І ХІД УРОКУ

- I. *Організація уроку (до 2 хв.)*
- II. *Актуалізація опорних знань учнів (до 10 хв.)*
- III. *Повідомлення учням завдання для практичної роботи, мотивація діяльності (до 2 хв.)*
- IV. *Осмислення змісту і послідовності застосування практичних дій*
- V. *Самостійне виконання учнями завдань під контролем і з допомогою викладача*
- VI. *Підведення підсумків уроку:*
  - чи досягнуто мети уроку?
  - чому новому навчилися, яких вмінь набули?
  - як працювали учні?
  - Комплексна оцінка роботи учнів (беруться до уваги усні відповіді, письмові, результати спостережень за учнями під час виконання роботи).
- VII. *Домашнє завдання*

Приклад викладання уроку “Спеціальний музичний інструмент”

Тема: *робота над технічним матеріалом (Гами, етюди, вправи)*

Мета уроку:

- *Образотворча:* навчитись виразності та змістовності виконання;
- *Розвиваюча:* розвиток виконавських здібностей, вироблення слухового контролю;
- *Виховна:* виховувати творче та логічне мислення.

Тип уроку: *комбінований.*

Методи: *словесні, наочні, практичні.*

Обладнання: *два музичних інструменти (для учня та викладача), нотні збірники.*

ПЛАН УРОКУ:

1. Організаційний момент.
2. Гами як одна з основних форм розвитку техніки інструменталіста.
3. Розучування гами (ознайомлення з принципами апікатури, гра різними штрихами та з різними динамічними відтінками).
4. Методика роботи над гамами взагалі.
5. Етюди – один із шляхів розвитку техніки виконавця-інструменталіста.
6. Розбір етюда (ознайомлення з побудовою, розвитком тематичного матеріалу та характерними його особливостями).
7. Вправи як засіб роботи над окремими елементами виконавської техніки (надалі детальне описання всіх елементів уроку із вказівкою часу, відведеного на кожний елемент).
8. Підсумок уроку.
9. Домашнє завдання.

Список літератури.

Зразок оформлення щоденника

Обласний комунальний заклад
"Лозівське училище культури і мистецтв"
(назва навчального закладу)

ЩОДЕННИК

обліку педагогічної практики студента _____ курсу,
відділення _____

_____ (прізвище, ім'я та по батькові)

База _____
Викладач-консультант від ОКЗ "ЛУКІМ":

Керівник бази: _____

Тривалість педагогічної практики:
з _____ по _____

м. Лозова

Зразок ведення щоденника

Дата	Проведена робота	Зауваження працівників на базі

Зразок індивідуального плану роботи

ПОГОДЖЕНО
Керівник бази практики

ЗАТВЕРДЖУЮ
Керівник від училища

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН РОБОТИ

№	Дата	Зміст проведеної роботи	Кількість годин	Зауваження керівника

**Зразок календарно-тематичного плану
студента-практиканта**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Керівник бази практики

_____
_____

КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН СТУДЕНТА-ПРАКТИКАНТА
(складається на основі плану керівника бази практики)

№	Назва розділів і тем програм	Кількість годин	Календарні терміни вивчення
1	2	3	4

Зразок календарно-тематичного плану викладача

*Обласний комунальний заклад
"Лозівське училище культури і мистецтва"*

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Завідувач з навчально-виробничої
практики

_____
_____ 200__ р.

КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ВИКЛАДАЧА УЧИЛИЩА
(надання методичної допомоги студенту-практиканту)

На період педагогічної практики з "___" _____ 200__ р.
по "___" _____ 200__ р.

студента(ки) _____

База практики _____

№	Методична робота	Кількість годин	Дата

Керівник практики від ОКЗ "ЛУКІМ" _____

План затверджено на засіданні циклової комісії _____

Протокол № ___ від "___" _____ 200__ р.

Завідувач циклової комісії _____

СХЕМА СКЛАДАННЯ ХАРАКТЕРИСТИКИ УЧНЯ З МЕТОЮ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ПІДХОДУ

1. Вік. Тривалість вивчення інструмента. Успішність.
2. Музичні здібності:
  - а) емоційність;
  - б) слух, ритм, пам'ять;
  - в) музичне мислення.
3. Ступінь розвитку інтелектуальних здібностей, наявність навчальних творчих здібностей, уяви, особливості сприймання матеріалу.
4. Психологічні особливості:
  - а) тип нервової системи;
  - б) темперамент;
  - в) працездатність;
  - г) швидкосприймання;
  - д) риси характеру.
5. Стосунки учня:
  - а) у сім'ї;
  - б) у колективі школи;
  - в) з викладачами.
6. Участь у позашкільних заходах.
7. Культура мови і поведінки.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. *Анісімов Б.* Інструментовка для духового оркестру. – Л.: Музвидатництво. 1960
2. *Апраксина О.А.* Методика музикального виховання в школі. – М.: Просвещение, 1983
3. *Баїтан С., Омельченко А.* Школа гри на бандурі. – К., 1989
4. *Буянов М.И.* Ребенок из неблагополучной семьи. – М.: Просвещение, 1988
5. *Выготский Л.* Вопросы детской (возрастной) психологии соб. сочинений – М.: Педагогика, 1984
6. *Говорушко П.* Основы игры на баяне. – М.-Л., 1966
7. *Горчаков С., Зудін М.* Інструментовка для духового оркестру. – М: Музика, 1978
8. *Готліб М., Кабак Л., Макаров Є.* Практичний курс читання партитур для духового оркестру. Музвидатництво. – М.: 1960р
9. *Грає дитячий оркестр народних інструментів.* Упорядник В. Лапченко. – К., Муз.Укр.: 1988
10. *Гребенников И. В.* Семья и школа. – М.: Просвещение 1985
11. *Диков Б.* Методика гри на духових інструментах, Музика. – М.:1962
12. *Егоров А.* Очерки по методике преподавания хоровых дисциплин. – Л.: 1958
13. *Живов В.* Исполнительский анализ хорового произведения. – М.: 1987
14. *Зирянок Я., Ладановський У.* Духовий оркестр у клубі. – К.: Мистецтво. 1975
15. *Играет детский оркестр русских народных инструментов,* Выпуск I. Составитель В. Смирнов. – Москва, 1983
16. *Илюхин А.* Самоучитель игры на балалайке. – М.: 1980
17. *Казачков С.* Диригентський апарат та його постановка. – М.: Музика., 1967
18. *Кожевников Б.* Інструменти духового оркестру Музика. – М.: 1984
19. *Колесса М.* Основы техники дирижирования, Музична Україна. – М.: 1978
20. *Коломинский Я. Л.* Человек и психология. – М.: Просвещение 1986
21. *Кон И. С.* “Психология ранней юности”. – М.: Просвещение 1989
22. *Лапченко В.* Курс игры в оркестре народных инструментов. Пособие. Вып. 1,2. – К.: Муз.Укр., 1975, 1977
23. *Лапченко В.* Методика початкового навчання гри в оркестрі народних інструментів. – К., 1985
24. *Медынь Я.* Методика преподавания дирижерско-хоровых дисциплин. “Музыка”. – М., 1978
25. *Мирек А.* Самоучитель игры на аккордеоне. – М., 1979
26. *Москаленко В.* Творческий аспект музыкальной артикуляции. – К., 1994
27. *Мусін В.* Техніка дирижування, – Л.: Музвидатництво. 1967
28. *Ніжинський О.* Дитячий духовий оркестр. – М.: Музика., 1989
29. *Ольхов К.* Вопросы теории дирижерской техники и обучения хоровых дирижеров. – М.: Музыка. – Л., 1979

30. *Ольхов К.* Некоторые вопросы теории дирижирования и методики начального этапа обучения. В кн.: Хоровое искусство, вып. 3. Музыка. – Л., 1977
31. *Пигров К.* Руководство хором., Музыка. – М., 1964
32. *Португалов К. П.* Серьезная музыка в школе. – М.: Просвещение, 1974
33. *Ригина Г. С.* Уроки музыки в начальных классах. – М.: Просвещение, 1979
34. *Свиридов Н.* Основы методики обучения игры на домре. – Л., 1967
35. *Світчков Д.* Основні елементи диригентської техніки, Музыка. – М., 1966
36. *Соколова О. П.* Двухголосное пение в младшем хоре. Метлов Н. А. Музыка детям. – М.: Просвещение, 1985
37. *Титаренко Т. М.* Такие разные дети. – К.: Радянська школа, 1989
38. *Усов І.* Методика навчання гри на духових інструментах. Вип. 2., Музыка. – М., 1966
39. *Усов І.* Методика навчання гри на духових інструментах. Вип. 4., Музыка. – М., 1976
40. *Федотов А.* Методика навчання гри на духових інструментах. – М.: Музыка. 1975
41. *Фейгин М.* Индивидуальность ученика и искусство педагога. – М.: Музыка. 1968
42. *Юдевич Е.* Малый духовый оркестр. – К.: Мистецтво. 1960

Для нотаток

Навчальне видання

ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА

Програма та методичні рекомендації
для вищих навчальних закладів культури і мистецтв
I–II рівнів акредитації

Укладачі: Л. І. Шапко, А. В. Мосеев,
Ю. І. Хандогін, Т. Ю. Кагадей

Формат 60×84/16. Папір офсетний. Друк офсетний.
Ум. друк. арк. 1,39. Наклад 100 прим.

Видавництво “Фірма “ІНКОС”
14116, м. Київ, вул. Маршала Рибалка, 10/8;
Тел./факс: (044) 206-47-29, 206-47-21
E-mail: inkos@carrier.kiev.ua,
inkos@ln.kiev.ua

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного
реєстру видавців, виробників і розповсюджувачів видавничої
продукції № 2006 від 04.11.2004 р.